

תואר שני באמנויות M.F.A – תשפ"ב

אודות התכנית

הפוטנציאל ליצור ולחדש בתחום האמנות העכשווית טמון בהבנת העומק האינטלקטואלי שבמעשה האמנות וניצול מרבי של יתרונותיו הספציפיים של המקום וסביבת העבודה שבה האמן פועל. התוכנית לתואר שני באמנויות בבצלאל היא תוכנית ייחודית מסוגה בישראל המכשירה אמנים המסוגלים להשתלב בעולם האמנות המקומי והבין-לאומי ולהחזיק סטודיו פעיל ופורה. בהסתמך על אבני היסוד שהסטודנטים רכשו במהלך לימודי התואר הראשון ולאחריהם, התוכנית פועלת כ"חממה" רעיונית התומכת בבניית גוף עבודות מגובש, מקורי, חקרני וניסיוני המוצג במסגרת תערוכת הגמר. לצד הקונטקסט המקומי, התוכנית מדגישה את הקונטקסט התרבותי הגלובלי, והיא כוללת טווח פעילות בין-לאומי בשיתוף מרצים, אמנים ותוכניות מקבילות ברחבי העולם.

מערך הלימודים משלב דיסציפלינות מגוונות כדי לאפשר לסטודנטים להיחשף למנעד רחב ככל האפשר של כיווני פעולה הכוללים: התנסות בביקורת, העמדת תערוכות, עבודת סטודיו, יצירת קשרים מקצועיים עם גורמים בשדה האמנות, מחקר שטח, מחקר היסטורי ותיאורטי, הקמת פלטפורמות לשיתוף ידע ועוד. התוכנית מעניקה לסטודנטים/יות חירות אקדמית מלאה, מנעד רחב של כיווני מחשבה ויצירה, העמקה של תפיסה ביקורתית, יכולת ניתוח השוואתי ורכישת כלים פרקטיים להשתלבות בשדה המקצועי כאמנים פעילים. תכליתם של כלים אלו היא ליצור אפשרויות עשייה, ללמוד שיטות עבודות ולבנות לקסיקון של מושגים וטכניקות תצוגה.

בלב התוכנית עומדת התפיסה כי אין תחליף למפגש המשמעותי שבין אמן/ית בכיר/ה לאמן/ית צעיר/ה. על כן לצד סדנאות וסמינרים בפורומים כיתתיים, מערך הקורסים כולל הנחיות אישיות בסטודיו של כל סטודנט/ית המסייעות לתלמידים/ות לחקור ולחדד את החזון האמנותי שלהם. במהלך הלימודים הסטודנטים/יות בונים/ות קהילה של אנשים/נשים יוצרים/ות ממגוון תחומי האמנות, אשר לעיתים קרובות מתרחבת לשותפות מקצועית לאחר סיום התואר.

פרופ' דור גז, ראש התכנית לתואר שני באמנויות

ראש התכנית לתואר שני באמנויות: פרופ' דור גז

רכזת מנהלית: תמר ארז

טלפון הרצל 119: 03-6824082 פקס: 03-5187979 דוא"ל: mfa@bezalel.ac.il

סגל ההוראה

פרופ' דור גז, ראש התוכנית dorgz@post.bezalel.ac.il

פרופ' דודו מזח mezach@bezalel.ac.il

פרופ' יהודית סספורטס yehuditsas@013.net

ד"ר שרה בנינגה sarabeninga@gmail.com

ד"ר רועי ברנד brandroy@gmail.com

ד"ר אוהד זהבי ohadzehavi@hotmail.com

מיטרה אבאספור Mitra Abbaspour mitraa@exchange.Princeton.EDU

קרלוס אמורלס carlos@nuevosricos.com

ג'ומאנה אמיל עבוד jumana@gmail.com2

רועי בושי royboshi@gmail.com

מיכל הלפמן helfmanmichal@gmail.com

מנאר זועבי, manarmkzuabi@gmail.com

שרון יערי s_yaari@netvision.net.il

מריל לדרמן יוקלס mlukeles@gmail.com

נבט יצחק nevety@gmail.com

הדס מאור hadas@hadasmaor.com

דניאל מאיר daniel.meir@gmail.com

משה נינו niniom@netvision.net.il

נרית נלסון nirith@gmail.com

דוד עדיקא adika.david@gmail.com

ראידה סעאדה raedas@gmail.com

ונינה סראסינו Vanina Saracino vanina.saracino@gmail.com

מריה טליה קאראס Maria Thalia Carras maria@locusathens.com

יוסף קריספל josfef.krispel@gmail.com

גלעד רטמן gilad.ratman@gmail.com

רוואן שארף rawansharaf77@gmail.com

אייל שגיא ביזאווי eyalsb@gmail.com

מרכיבי התכנית

כל משתתף/ת בתכנית נתפס/ת כציר ייחודי סביבו נעים המרכיבים המנחים של התכנית: עבודת סטודיו עצמאית, הנחיה אישית, ביקורת סטודיו קבוצתית, סדנאות, סמינרים, תערוכות, לימודים עיוניים, מפגש עם אמנים/יות ומרצים/ות אורחים/ות, תערוכת גמר ועבודה כתובה. התכנית בנויה סביב שלד בסיסי קבוע של מסגרות אקדמיות וסגל הוראה, אך שואפת לגמישות מרבית בהתאם לדינמיקה של הקבוצה כולה ולצרכים האישיים של כל משתתף/ת.

תקופת הלימודים

משך הלימודים בתכנית: שתי שנות לימוד.

הלימודים מתקיימים בימי ראשון, שני וחמישי. בימי ראשון לימודים עיוניים פיסיים בהר הצופים, בימי שני לימודים עיוניים מקוונים באנגלית, ובימי חמישי לימודים מעשיים פיסיים בהרצל 119. נוכחות במהלך השבוע בפעילויות התכנית ונוכחות בסטודיו היא חובה – לא רק בימי הלימודים הרשמיים.

בנוסף, יתקיימו אירועים מיוחדים כגון: ביקורים ומפגשים בתערוכות, השתתפות בימי עיון, סדנאות והרצאות; לא בהכרח בימים ראשון או חמישי.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות 60 נ"ז, השתתפות במפגשי מרצים אורחים ופרויקט גמר.

לימודים מעשיים*

*תוכנית הקורסים המעשיים היא חובה וזהה עבור כלל הסטודנטים/יות בתכנית בהתאמה לשנת הלימוד.

עבודת סטודיו עצמאית**

העבודה בסטודיו היא מסגרת ההתייחסות הבסיסית של התכנית, ציר מרכזי של מטלות התואר, וחלק בלתי נפרד מהן. התלמידים/ות לתואר שני נתפסים/ות כבעלי/בעלות מוטיבציה ויכולת לפתח מהלך עצמאי של מחקר יצירתי אישי בסטודיו, כאשר היצירה האמנותית היא המרכז לדיון ביקורתי, לפעילות בתכנית ולדיאלוג של הסטודנט/ית עם עמיתיו ועם צוות התכנית. בצלאל מעמידה לרשות כל סטודנט סטודיו; הפעילות האישית בסטודיו משתלבת בפעילות מכלול המסגרות הלימודיות של התכנית ומאפשרת לסטודנט/ית ליצור ולפתח דיאלוג.

** חובה להגיע לסטודיו לא רק בימי הלימוד הרשמיים.

הנחיה אישית

2 נ"ז, שנתי

יום חמישי, 12:00 – 14:00

רשימת המנחים:

פרופ' דור גז; פרופ' דודו מזח; פרופ' יהודית סספורטס; קרלוס אמורלס; ג'ומאנה אמיל עבוד מיכל הלפמן; מנאר זועבי; מריל לדרמן יוקלס; שרון יערי; נבט יצחק; הדס מאור; דניאל מאיר; משה ניבוי; ראידה סעאדה; דוד עדיקא; יוסי קריספל; גלעד רטמן, רואן שארף.

המפגש בין אמן/ית בוגר /ת ומנוסה לבין סטודנט /ית לאמנות הינו פורמט פדגוגי היסטורי על פיו אמן מלמד אמן. ההנחיה האישית מאפשרת תנאים לדו-שיח בין סטודנט-מרצה והתייחסות לעבודותיו של הסטודנט היחיד. למפגש כזה תפקיד חשוב בתהליך גיבוש זהותו האמנותית של הסטודנט/ית. במפגשי ההנחיה יושם דגש על חיזוק המרכיבים המקוריים ופיתוח ההיבט האישי ביצירתו, תתקיים "קריאה" של עבודת הסטודנט /ית במטרה לזהות מהלכים בעבודתו /הולמקמה בקונטקסט תרבותי-חברתי רחב ולאפשר למרצה הגשת סיוע והנחייה מתאימים. כל סטודנט/ית יפגש עם מנחים/ות אישיים ומנחים/ות אורחים/ות לסירווגין לאורך השנה.

בשנה ב' נבחר לכל סטודנט/ית מנחה אישי/ת שמלווה אותו לפרויקט הגמר.

הציון בקורס ההנחייה האישית מורכב מסך ממוצע הציונים של המנחים אותם הסטודנט/ית פוגשים/ות במהלך שנת הלימודים.

סמינר קובייה לבנה

פרופ' דור גז, הדס מאור

שנה א'

4 נ"ז, שנתי

יום חמישי, 10:00 – 11:30

הסמינר מתפרש על פני שנת הלימודים ומתכנס מידי שבוע לדון במיפוי של מגמות בולטות בשדה האמנות, בחינה של דרכי תצוגה שונות ורכישה של כלים מעשיים להשתלבות בשדה כאמנים/יות פעילים/ות. תכליתם של כלים אלו היא יצירת מנעד רחב של אפשרויות פעולה, למידת שיטות עבודות ובחינה מעמיקה של עצם מושג התצוגה. במהלך הקורס נתייחס למושגי מפתח, דוגמת: הקובייה הלבנה, הצבה תלוית-חלל, הצבה תלוית-זמן, סאונד, פרפורמנס ועוד, וכן נעמיק בשאלת חיוניות אובייקט התצוגה. הקורס מהווה מסגרת שמטרתה לחדד את הבנת אופני הפעולה של הסטודנטים/ות ואת השימוש המעשי בכלים השונים שנרכשו במסגרתו.

במסגרת הקורס יתקיימו מסגרות שונות של פרזנטציות, דיונים, קריאת טקסטים, ביקורי אורחים, תצוגות אישיות ו/או קבוצתיות ופעולות בחללי העבודה השונים. במהלך סמסטר ב' הסטודנטים/ות יתחלקו לשלוש קבוצות ויצילו שלושה פרוייקטים מקוריים. בסוף שנת הלימודים כל סטודנט/ית יכתוב/תכתוב עבודה מסכמת המשלבת בין פן מעשי לפן עיוני.

סטודיו א'

מנחים: שרון יערי, פרופ' יהודית סספורטס

שנה א'

4 נ"ז, שנתי

יום חמישי, 15:00 – 17:00

סטודיו שנה א' מורכב משלושה מעגלי עבודה מרכזיים:

מעגל ראשון:

חדרים מקבילים . הוא מצע עבודה בו נדרש הסטודנט/ית להציע שני חללי עבודה המייצגים את עבודתו/ה בשני אופנים שונים. חלל אחד בו מציג היוצר/ת את קפסולת מהות יצירתו/ה הממחישה את יכולתו/ה של היוצר/ת לנסח את מודל ועקרון עבודתו/ה באמצעות שיחה / הרצאה/ מיצג /או טקסט. המהלך מלווה במצגת ייעודית לעניין זה .

במקביל לחדר זה מתקיים חדר נוסף בו נחשפת הכיתה וקבוצת הדיון לעבודות מקור או למהלכי עבודה פיזיים בחלל עצמו. התנועה מהחלל בו מנסח הסטודנט/ית את עבודתו מתוך פרספקטיבה רפלקטיבית של **דיבור על עבודתו/ה**, משתנה לסוג ואופי שיחה שונה, בו עומד היוצר/ת מול עבודתו/ה בחלל ומלווה את חווית המפגש של הצופה עם העבודה עצמה, בה נבחנית יכולת **דיבור האמן/ית את עבודתו/ה**.

מושם דגש גבוה על הבדל השיח בן שני חדרי הפעולה. מקבילותם של החדרים קשורה לצורך חשוב של פיתוח יכולת עבודה סימולטנית של תהליכי עבודה אינטרוברטים, שקטים ונטולי שיחה של כל יוצר בדרכו, לעומת תהליכי עבודה הפוכים המתגבשים רק מתוך מרחק רפלקטיבי. כל יוצר/ת נחשף ל-24 מודלים שונים של פעולה מתוך קבוצת הכיתה, תוך הנחייה וליווי מעמיק של מנחי/ות הקורס, בהם נחשף קוד פעולה פנימי וייחודי לכל יוצר בקבוצה.

מעגל שני:

האורח/ת. מהלך זה כולל את בחירתו והזמנתו של אורח/ת קיים/ת או מדומיין/ת מכל תחום וזמן למרחב הכיתה, בו מפתח התלמיד/ה שיחה אודות עבודתו תוך אירוח פרספקטיבה שונה באמצעות מתרחשת למעשה הרחבת שדה לעבודתו שלו.

מעגל שלישי:

מעבדת סטודיו מורחבת. בשלב השלישי מתגבש שיתוף פעולה בן ארבע או חמישה יוצרים/ות שכבר עברו את שלב הגשת החדר המקביל, לצורך הרחבת שדה של כל אחד/אחת מהם/ן ולצורך העמדת פעולה חדשה בחלל שבבסיסה :

שאלה / סתירה / התנגדות/ השלמה/ פרימה / השלמה / או כל סוג של שיתוף פעולה בין עבודות האמנים/יות הנוספים בקבוצה כחלק מעבודת סטודיו שעדין מתהווה **ומנסחת** עצמה. במהלך זה מתגבש למעשה מצע עבודה חדש המעמיק את הקשר בן היוצרים/ות ומייצר במה אליה זורמים תהליכי עבודה טריים, פתוחים באופן פגיע ונדיב וכזה בו מייצרת הקבוצה מעין הרחבה מושגית למהלכים קיימים דרך שיחה עם עבודתו של האחר. זאת תוך הבנה ברורה שהפעולה או התוצאה אינם סופיים במכוון. אופי פעולה זה במהותו מאפשר זרימה, קלילות ואירוח של ספק, כערך הכרחי העומד בבסיסו של תהליך עבודה בריא. בשלב זה מתנסה היוצר/ת בתרגול עבודת הסטודיו שלו באופן שונה. זהו מצע שיחה רחב יותר המאפשר לתהליכי עבודה עדינים וחשופים של כל יוצר/ת בקבוצת הלימוד להתפתח באופן בלתי צפוי. יצירת פורמט רחב ומוגן לצורך הבשלה עמוקה של מהלכי יצירה שאינם בשלים עדין לתצוגה סופית, אך חיוניים מאד לחשיפה ודיון במסגרת הקבוצה.

בסוף שנת הלימודים הראשונה יציג/תצגיג כל סטודנט/ית תערוכה מסכמת - **פרויקט סוף שנה א'** - של עבודותיו/ה ויתקיים דיון עומק בנוכחות מנחי/ות התכנית והסטודנטים/יות.

כמו כן, יתקיים אירוע **הסטודיו הפתוח** שיאפשר הצצה לסטודיו ותהליכי העבודה כמו גם מפגש בלתי-אמצעי ושיחה עם קהלים שונים. אירוע זה הוא אירוע קבוצתי המושתת על שיתוף פעולה מלא ומשמעותי בן כל התלמידים /ות אותו מובילים/ות חברי הקבוצה בהנחיית מנחי/ות הסמינר.

סטודיו ב':

מנחים: מיכל הלפמן, גלעד רטמן

שנה ב'

4 נ"ז, שנתי

יום חמישי, 10:00 – 12:00

האמנות הנה שותפה פעילה, משפיעה ומושפעת בהוצרותו של סדר היום החברתי תרבותי וביחנתו. בתוך כך, הפרקטיקה של האמן/ית האינדיבידואלי מתקיימת בזיקה (מחייבת או שוללת) לסדר יום זה. סטודיו שנה ב' הינו מפגש בין אמנים/ות, סטודנטים /יות ומנחים/ות, אשר יחד בודקים את יחסי הגומלין הללו. באמצעות שורה של הרצאות פרונטליות שיעבירו מנחי הקורס, לצד תרגיל מעשי בקבוצות, יתמקד הקורס בנושאים הבאים:

- 1 טקס- מהי הפונקציה שממלאת האמנות במרקם החברתי –תרבותי היום? האם, כפי שטוענת התיאורטיקנית דורותאה וון הנטלמן Dorothea von Hantelmann אנו נמצאים בעיצומה של הגדרה מחדשת של פונקציה זו?
 - 2 פורמט- נבחן מקרים עכשוויים והסטוריים בהם אומנים הובילו מהלכים אשר שינו פרדיגמות פעולה קיימות ועל ידי כך הרחיבו את מה שנתפס עד אז לגבולותיה של הפרקטיקה האמנותית.
 - 3 חוזה- באיזה אופן מגדירה עבודת האמנות עצמה את מערכת היחסים בין האמן, הצופה והממסד
 - 4 יחסי אובייקט סובייקט- כאמצעי לחשוב מחדש את מעמדה של התערוכה כיישות עצמאית החורגת מתפיסתנו המסורתית אותה כ"אובייקט" המתקיים עבור מבטו של הצופה.
- בסמסטר ב' לאחר שצברנו שפה משותפת וליבנו מושגי מפתח כתשתית לדיון – נתמקד במשימה בקבוצות שמטרתן לבחון את האפשרויות והעמדות שהוצגו בחלק הראשון. הצגת הפרוייקטים הקבוצתיים תתקיים בסדנה של 24 שעות שתתקיים מחוץ לבצלאל. המיקום יקבע בהמשך, בהתאם למגבלות הקורונה. בהמשך סמסטר ב', נחזור לדיון קבוצתי שיתמקד במושג "חוסר הוודאות" ובאפשרות של תמורות פוליטיות ותרבותיות לייצר קרקע פוריה (גם אם לא יציבה) לחשיבה אמנותית

פרויקט גמר – תהליכי הצבה וגיבוש אוצרותי

פרופ' דור גז, הדס מאור

שנה ב'

2 נ"ז, סמסטר ב'

יום חמישי, 14:30 – 16:00

הקורס מהווה רובד נוסף במעטפת הליווי של הסטודנטים/יות בעבודתם/ן על פרויקט הגמר לקראת תערוכת הבוגרים/ות. במסגרת הקורס יציגו הסטודנטים/יות את תהליכי והתקדמות עבודתם/ן לפני המרצים/ות והכתה, יעלו לדיון פתוח התלבטויות והקשרים, ויקבלו הפניה למקורות מידע והשראה נוספים.

בתוך כך, יחדדו המרצות.ים עם כל אחד ואחת מן הסטודנטים/יות את אופני ההצבה המתאימים לעבודה ואת צורכי התצוגה הנגזרים, ובהתאם לכך יאצרו את תערוכת הבוגרים/ות.

הקורס יפתח ביומיים מרוכזים בהם תתקיים "ועדת תערוכות". במסגרת הועדה יציגו הסטודנטיות.ים בפני מנחי הקורס את קווי המתאר של פרויקט הגמר שלהם, כפי שהתגבש במהלך הסמסטר הראשון עם המנחה האישי.ת. בהמשך יכלול הקורס התייחסות לדרכי עבודה לקראת מימוש פרויקט הגמר והתערוכה, תוך התייחסות נקודתית לקומת התערוכה (קומה ב'), ואפשרויות הפעולה בחלל הנתון. הסטודנטיות.ים ייחשפו לדרכי העבודה של בוגרי.ות התכנית משנים קודמות. חלקו האחרון של הקורס יוקדש למצגות הסטודנטיות.ים, בפני כלל הפורום השכבתי, תחת שלוש קטגוריות: רצוי-מצוי-מדומיין .

סדנאות רב תחומיות

סדנאות אלה מתמקדות בשאלות של יחסי התיאוריה והמעשה האמנותי; בתיאוריות של האמנות הפלסטית ובתחומים המקיפים אותה – כמו ספרות, כתיבה, ארכיטקטורה, קולנוע, פילוסופיה, כלכלה, חברה, סוציולוגיה, עיצוב, מחול, מוסיקה, סאונד והקשרי תצוגה – מתוך הדגשת הקשרים שונים של ההווה ביחס לאלה. במסגרת הסדנאות מוזמנים באופן שוטף מרצים/ות אורחים/ות לתוכנית למפגשים ופעילויות הכוללות: הרצאות, מפגשי אמן/ית, פעולות אמנויות ותצוגה. חלק מפעילות זו נעשה בשיתוף פעולה עם מחלקות ותוכניות אקדמיות באקדמיה ומחוצה לה. ההשתתפות בסדנאות מלווה במשימות שיוגדרו בעבור כל סדנה וסדנה.

סדנה רב תחומית 1 - עוטף סלמה

מנחה: פרופ' דור גז

2 נ"ז, שנתי

יום חמישי אחה"צ (שעה מדויקת תשלח בהתאם לפעילות)

תכנית הקולקוויום של התואר השני באמנויות מתמקדת במקום ובמקומי ובתוך כך בוחנת את סביבת הסטודיו בה הסטודנטים פועלים מהיבטים מצטלבים. במסגרת זו מתקיימת סדנה שנתיית בה ניפגשים הסטודנטים/יות עם מרצים/ות אורחים/ות מדסציפלינות שונות: היסטוריה, ביקורת תרבות, גיאוגרפיה, פילוסופיה, חברה ועוד. במפגשים אלה ייחשפו הסטודנטים/יות למגוון רחב של נקודות מבט ושפות-שיח בזיקה הדוקה להתנהלותם של שדות הייצור, התצוגה והביקורת של האמנות היום. בנוסף לאורחים/ות אשר יוזמנו על-ידי התכנית ייעשה מאמץ להיענות ליוזמות של משתתפי/ות התכנית להזמנת אורחים/ות נוספים/ות. התכנית מעודדת ביקורים חוזרים ויצירת קשרים מתמשכים עם צוות של מרצים/ות בינלאומיים/ות ומקומיים/ות. הנוכחות בקורס היא חובה לשנים א'-ב' ובסופו תוגש עבודה מסכמת.

סדנה רב תחומית 2

ריכוז ותוכן: פרופ' דור גז

4 נ"ז, שנתי

במסגרת סדנה רב תחומית 2 מוזמנים/ות לתכנית מרצים/ות אורחים/ות לקיים סדנאות נושאיות הכוללות: הרצאות, מפגשי אמן, רכישת מיומנויות, פעולות אמנויות ותצוגה. במהלך השנה מוצעים לסטודנטים/יות מבחר של סדנאות בתחומי ענין שונים. כל סטודנט/ית מחוייב/ת להשתתף בסדנה אחת לכל הפחות. ההשתתפות בסדנאות מלווה במשימות שיוגדרו בעבור כל סדנה.

רשימת הסדנאות תפורסם בהמשך לקראת סוף סמסטר א'.

מרצים/ות אורחים/ות - בְּאֵרֶח קָבַע

במהלך הלימודים ייפגשו הסטודנטים/יות עם אמנים/יות, מבקרים/ות, תיאורטיקנים/יות ואוצרים/ות פעילים/ות מישראל ומחו"ל. במפגשים אלה ייחשפו התלמידים/ות למגוון רחב של נקודות מבט ושפות-שיח בזיקה הדוקה להתנהלותם של שדות הייצור, התצוגה והביקורת של האמנות היום. במסגרת ביקורים אלה יתקיימו סמינרים, הרצאות, סדנאות וביקורי סטודיו. ביקורי הסטודיו מאפשרים מפגש ודין של כל סטודנט/ית ו עם האורחים/ות המבקרים/ות בתכנית והמהווים חלק מהמהלך הלימודי של התכנית; בנוסף לאורחים/ות אשר יוזמנו על-ידי התכנית יעשה מאמץ להיענות ליוזמות של משתתפי/ות התכנית להזמנת אורחים/ות נוספים/ות. התכנית מעודדת ביקורים חוזרים ויצירת קשרים מתמשכים עם צוות של מרצים/ות בינלאומיים/יות ומקומיים/יות.

מבוא ים

כחלק מהמפגשים עם מרצים/ות אורחים/ות יוזמת התכנית סדרת מפגשים עם אוצרים/ות בינלאומיים/ות תחת הכותרת "מבוא-ים". הסדרה נערכת בשיתוף עם גלריה בית הגפן חיפה, ארגון ארטיס וארגון אוטסט. הסדרה מתמקדת בשאלות של זהות מקומית ואזורית דרך פרקטיקות ופעולות אוצרותיות שונות ודינאמיות. בנוסף להרצאות מקיימים האורחים ביקורי סטודיו עם הסטודנטים/יות בתכנית ופוגשים/ות אמנים/ות פעילים בשדה. מפגשי הסדרה יהיו פיסיים ומקוונים.

פרויקט גמר

אוצרות: פרופ' דור גז

8 נ"ז, שנתי

בסוף הסמסטר הראשון של השנה השנייה נערכת הגשת אמצע במעמד ראש התכנית ופורום מרצים/ות. במסגרת הגשה זו הסטודנט/ית מציג/תציג את פרויקט הגמר עליו הוא/היא עובד/ת תוך התייחסות למרכיביו השונים.

פרויקט הגמר כולל שלושה חלקים:

- 1- תצוגה של תערוכה הכוללת עבודות נבחרות.
- 2- עבודה כתובה המתייחסת לתהליכי עבודה, מקורות השראה והגדרה מושגית של הפרוייקט.
- 3- שיח אמן בו הסטודנט/ית מנסח את המהלך הרעיוני מול קהל אוצרים מקצועי במהלך תקופה בה תערוכת הבוגרים/ות עומדת.

תערוכות וחללי תצוגה

במהלך הלימודים יציג כל סטודנט/ית את עבודותיו/ה מספר פעמים במסגרות שונות של התוכנית. תצוגות שיערך בהן דיון המלווה את עבודת הסטודנט/ית במהלך התכנית, הגשות ותערוכות סוף שנה, וכן תצוגות רלוונטיות לנושאים הנידונים בתכנית. חלק מהדיונים פנימיים וחלק נחשף לקהל בתערוכות ו/או פלטפורמות.

שיתופי פעולה ופרוייקטים בינלאומיים

כחלק מתכנית הלימודים יוזמת תכנית התואר השני באמנויות פרויקטים של שיתופי פעולה עם בתי ספר ומוסדות בינלאומיים, וכן מוזמנת להיות חלק בארועים וסמינרים בינלאומיים בארץ ובחו"ל. במהלך השנה יישלח לסטודנטים/יות 'קול קורא' בהתאם לפרוייקטים השונים.

פרוייקטים רב שנתיים (דוגמאות)

סדנה עם אנדרה זיטל, קליפורניה – AZ West Institute of Investigative Living

סדנה בינלאומית במתחם של האמנית אנדרה זיטל A-Z West במדבר בדרום קליפורניה. סדנה/פרוייקט מחקר קבוצתי העוסק בבחינת גישות שונות לקונספט הבסיסי של צורת חיים או life practice; במהלך הסדנה מוזמנים המשתתפים לחוות התנהלות שהיא מעבר לחוויה היומיומית הנורמטיבית. בסדנה משתתפים/ות סטודנטים/יות מבצ'אל, אוניברסיטת קולומביה והאקדמיה בשטוקהולם. הסדנה בהנחיית האמנית והיוצרת אנדרה זיטל.

שיתוף פעולה עם האוניברסיטה לאמנויות בטוקיו Tokyo University of Arts

התכנית משתפת פעולה עם האוניברסיטה לאמנויות בטוקיו בפרוייקטים שונים במסגרת Global Art Crossing Program ובמסגרת זו שלחה סטודנטים/יות לסמינר מחקרי פיסולי ותערוכה במונסטר גרמניה וסמינר פיסול בטוקיו.

מבנה תכנית הלימודים המעשיים*

*תוכנית הקורסים המעשיים היא חובה וזהה עבור כלל הסטודנטים/יות בתכנית בהתאמה לשנת הלימוד.

שנה א'

2 נ"ז	הנחיה אישית 1
4 נ"ז	סמינר קובייה לבנה*
4 נ"ז	סטודיו א'
2 נ"ז	סדנה רב-תחומית 1 עוטף סלמה
4 נ"ז	סדנה רב תחומית 2
-	מרצים אורחים - בְּאֶרְח קֶבֶע
2	סטודיו עצמאי 1
6 נ"ז	פרויקט סוף שנה א'

סה"כ: 24 נ"ז

*סמינר משולב מעשי ועיוני.

שנה ב'

2 נ"ז	הנחיה אישית 2
4 נ"ז	סטודיו ב'
2 נ"ז	סדנה רב תחומית 1 עוטף סלמה
4 נ"ז	סדנה רב תחומית 2
	מרצים אורחים - בְּאֶרְח קֶבֶע-
2 נ"ז	סטודיו עצמאי 2
	פרויקט גמר תהליכי הצבה
2 נ"ז	וגיבוש אוצרותי
8 נ"ז	פרויקט גמר

סה"כ: 24 נ"ז

בסיום התוכנית יוענק תואר מוסמך M.F.A.

לימודים עיוניים

הלימודים העיוניים כוללים קורסי חובה, קורסי בחירה, סמינרים והרצאות אורח וסדנאות. הלימודים מתקיימים בימי ראשון בבצלאל, קמפוס הר הצופים ובימי שני לימודים מקוונים בזום, באנגלית.

מבנה תכנית הלימודים העיוניים

שנה א'

6 נ"ז	3 קורסי בחירה
*	סמינר קוביה לבנה

6 נ"ז	סה"כ
-------	------

*סמינר משולב מעשי ועיוני. 4 נ"ז מופיעות בפירוט הקורסים המעשיים מעלה.

שנה ב'

4 נ"ז	2 קורסי בחירה
4 נ"ז	1 סמינר הנחיה אישית פרויקט גמר

8 נ"ז	סה"כ
-------	------

רשימת הקורסים העיוניים

סמסטר א'

סמינר מחקר עבודה מסכמת פרויקט גמר - הנחיה אישית

ד"ר רועי ברנד

סמינר חובה שנה ב'

4 נ"ז, שנתי

סמסטר א', יום ראשון, 12:00 – 14:00

סמינר, שמטרתו להביא לכתיבת עבודה כתובה המתייחסת לתהליכי עבודה, מקורות השראה והגדרה מושגית של פרויקט הגמר ותערוכת הסיום.

בסמסטר הראשון ניפגש כקבוצה למשך שעתיים ונדבר על מחקר ואמנות, על מתודות ביקורתיות ועל המפגש בין יצירה חומרית וויזואלית לכתיבה עיונית. נקרא מספר טקסטים שיהוו דוגמה לאפשרויות של מחקר אמנותי-עיוני ונתחיל לפתח נושאים כלליים ואישיים של המשתתפים. בסמסטר השני נעבור למפגשים אישיים של כארבעים דקות כמה פעמים במהלך הסמסטר. המטרה היא לפתח עבודת תיזה מוקטנת של שמונה עמודים שמבוססת על הפרויקט האמנותי של כל סטודנט/ית עם התאוריה, האמנים והתערוכות הרלוונטיות לו או לה.

הגשת עבודה מסכמת בסוף הקורס בהיקף של 4,000 מילים.

יוצרים חוקרים יוצרים

ד"ר אהד זהבי

קורס בחירה שנה א', 2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א, יום ראשון 12:30 – 14:00

הזדמנות ליוצרות וליוצרים מכל תחומי היצירה לעצור, לחקור, ואז לחזור ליצור – אבל עם מטען אינטלקטואלי שאולי ייתן תנופה חדשה לפעולת היצירה.

בקורס השנה נעסוק במושג "ביקורת" ובמעשה הביקורתי. נתמקד בביקורת בתחומי האמנות והעיצוב, נאפיין סוגים שונים ושכבות שונות של ביקורת ונתבונן בתופעה של "ביקורת עבודות" בשיעורי סטודיו.

נעשה את כל זה באמצעות קריאה מעמיקה – וביקורתית – במאמרים שעוסקים בסוגיות האלה, והדיון יתנהל בקריאה קבוצתית ובמחשבה משותפת. בחלקו האחרון של הקורס נעזור זה לזה בגיבוש ובליטוש התוצר הסופי, שיכול להיות עיון ביקורתי ביצירתם של יוצרת אחרת או של יוצר אחר, דיאלוג אינטלקטואלי פורה עם מאמר או שניים מהטקסטים שנקרא בקורס, התבוננות שיטתית במופע ספציפי של "ביקורת עבודות" וכיוצא בזה.

דימוי סמוי – קריאה בהיסטוריה של הצילום

זועי בושי

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ראשון, 14:30 – 16:00

שעת קבלה: מפגש מקוון בתיאום מראש

מטלת סיום: הגשת עבודת מחקר עצמאית בסוף הסמסטר, בהיקף של 2,000 מילה, המבוססת על שלושה מאמרים אקדמיים לפחות.

בקורס נבחן דימויים סמויים בהיסטוריה של הצילום דרך מספר קטגוריות: תצלומי ארכיון מוסדיים, תצלומים פסיכיאטריים, תצלומי רוחות ופיות, ותצלומים אופרטיביים. דרך רלוונטית נוספת היא בחינת התשתיות הצילומיות דרכן נוצרים ומופצים הדימויים. המשמעות המקורית של המונח "דימוי סמוי" בעולם הצילום התייחסה לטרנספורמציות מיקרוסקופיות שמתחוללות במבנה החומרי של האמולסיה הרגישה לאור, מתחת לסף הנראות (threshold of detectability). אולם אנו נאתר אפשרויות שונות להגדיר תצלומים סמויים: למשל, כאלו שצולמו בידי "כוחות ביטחון" ואופסנו במרתפים של המדינה; ובניגוד אליהם, תצלומים בעזרתם אקטיביסטים ניסו לחשוף את העולם הסודי של אותם "כוחות הביטחון"; בנוסף, נביט גם בתצלומים שניסו לרשום את מה שנמצא מעבר לפני השטח של העולם הנצפה (למשל, ניסיונות לצלם את הנפש, לצלם "אדם ממוצע"); או תצלומים שדרכי הייצור שלהם הוסתרו. לבסוף, נחזור לתשתית החומרית של הצילום כדי לבחון אילו דימויים סמויים יכולים להיווצר בעידן הדיגיטלי "חסר חומר" כביכול. בסיוע של רשימת קריאה עדכנית שתלווה את הקורס, נבדוק אופנים שונים דרכם התצלום מתפקד כעדות וכהוכחה למה שלא ניתן לראות בו. במהלך הקורס הסטודנטיות/ם יפתחו מחקר עצמאי על מקרה מבחן של תצלומים סמויים.

קולנוע עכשווי בעולם הערבי

אייל שגיא ביזאווי

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ראשון, 14:30 – 16:00

מטרת הקורס היא להקנות לסטודנטיות/ים ידע וכלים לניתוח מגמות בקולנוע העכשווי שנוצר בעולם הערבי. שורשיהן של מגמות עכשוויות אלה בשנים שלפני מהפכות "האביב הערבי", ואת השפעותיהן ניתן למצוא גם בארצות שלא עברו טלטלה שלטונית. הקורס בוחן את הגדרותיו המשתנות של הקולנוע הלאומי בעידן הגלובלי, ומציע דיון בסוגיות מרכזיות שמעסיקות את הקולנוע העכשווי בעולם הערבי: התבוננות מחדש על העבר, היחסים בין הפרט למדינה, זהות, לאומיות, מעמד האישה, הגירה, ביקורת המשטר, היחס למיעוטים, הומוסקסואליות ועוד. הדיון יתבסס על ניתוח טקסטואלי וקונטקסטואלי של סרטים נבחרים מהקולנוע המצרי, הלבנוני, הפלסטיני, הסעודי, המרוקאי, התוניסאי, והסורי.

אמנות ואקטיביזם

ד"ר שרה בנינגה

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ראשון, 16:30 – 18:00

בקורס זה נעסוק בקשר בין אקטיביזם ואמנות, מנקודת מבט היסטורית-תיאורטית. נסקור את התיאוריות הביקורתיות העומדות בבסיס הקשר בין אמנות ואקטיביזם, ונבחן אמנים/יות היוצרים/ות אמנות שעל התפר בין שני העולמות.

This course will study the relations between activism and art from a historical-theoretical point of view. We will survey different critical theories on the subject, and study artists who create between the two worlds.

שיטת ההוראה: שיעורים פרונטליים, דיון וקריאת חומרים נלווים

מטלות הסטודנטים במהלך הקורס ואופן חישוב הציון:

נוכחות חובה, קריאת הטקסטים חובה.

הגשת מטלת אמצע ומטלת סוף.

אופן חישוב הציון לסטודנט/ית:

10% השתתפות

20% מטלת אמצע

70% מטלת סוף

אמנות עכשווית בעולם הערבי (הקורס מתקיים באנגלית Held in English)

רואן שראף

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א', יום ראשון, 16:30 – 18:00

קורס בנושא האומנות העכשווית בעולם הערבי על שלל גווניה וצורותיה. הקורס סוקר את האמנות בת ימינו ואיך משתנים כגון זהות, לאומיות, מסורת, מודרניזם והגלובליזציה נטמעים בעבודתם של אמנים ואמנים ערבים. הקורס מציע הסתכלות היסטורית על העשייה האמנותית העכשווית, מתחילת דרכה, עלייתה ובשלונה עם נפילת מודל מדינת הלאום הפוסט-קולוניאלית במדינות ערב. נוסף לזאת, הקורס מציע מבט השוואתי בין התמורות שחלו באמנות בארצות ערב לאלה בשאר העולם. הקורס מציע למידה אינטראקטיבית, וחושף את הסטודנטים/יות לטקסטים היסטוריים וביקורתיים, זאת לצד תכנים ויזואליים וניתוח יצירות תרבות מלבנון, עיראק, מצרים, מרוקו וארצות המפרץ.

Contemporary Art in the Arab World (English)

Rawan Sharaf

The course introduces the diversity and multiplicity of art practices in the Arab world, and aims at exploring the intertwined relationship between notions of identity, nationalism, tradition, modernity and globalisation in the work of contemporary Arab artists. Through exploring the historical trajectory, the course will contextualise the contemporary art production in line with the rise, failure and fall of the national state model in post-colonial Arab countries, and will further examine the transformations in contemporary art practices and contextualise it as part of the globalized art world. Designed as an interactive course, it will endorse historical and critical text reading and will investigate visual material in the works of artists, curators and cultural practitioners from Lebanon, Iraq, Egypt, the Maghreb and the Gulf region.

אמנות בקונטקסט (הקורס מתקיים בתל אביב)

נרית נלסון

קורס בחירה, 2 ש"ס, 2 נ"ז

סמסטר א', יום שישי, 10:30 – 12:00

האמן הצרפתי דניאל בורן העמיד באחד מכתביו את יצירת האמנות אל מול פרוסת לחם: אם נמקם יצירת אמנות במאפייה, היא לא תשנה את הפונקציה של המקום ולעולם לא תהפוך לפרוסת לחם. לעומתה, אם נציג פרוסת לחם בחלל תצוגה היא עשויה להפוך ליצירת אמנות, לפחות למשך התערוכה. בקורס נתבונן ונדון במערכות יחסים סבוכות כמו אלה שבין יצירת אמנות לסביבת התצוגה (מוזיאון, גלריה, חלל אלטרנטיבי, מרחב ציבורי, מרחב פרטי), בין יצירת אמנות אחת לרעותה (שיקולי תצוגה, שיח בין יצירות האמנות המחלקות מרחב משותף), בין היצירה לתערוכה (לקונספט הכללי) ובין היצירה לטקסט שנכתב עליה (טקסט קיר, טקסט בקטלוג – פרשנות; עיתונות - ביקורת). הקורס יתקיים בימי שישי בתל אביב ויכלול בעיקר סיורי גלריות, מוזיאונים וחללים אלטרנטיביים. כמו כן יתקיימו מספר מפגשים בבניין לימודי תואר שני באמנויות, ברחוב הרצל 119, בתל אביב. הגשת עבודה מסכמת בסוף הקורס בהיקף של 2,000 מילים.

MFA Bezalel International art-based research program

Contemporary Art in the Middle East

Mitra Abbaspour

Fall semester, Elective course: MFA, 2 credits

Monday, 14:00 – 15:30

This course explores the history, aesthetics and discourse framing the art of the Arab world, Iran and Turkey from the late twentieth century to the present. With a focus on building the skills of visual analysis, lectures and discussions will explore the intersection of material media, technique, subject matter, artistic discourse and political and social conditions as codetermining factors in art objects. To this end, lectures and discussions are built around close (albeit virtual) looking at individual art objects and installation views while readings will center voices of artists in developing interpretive models for the work.

Representing many nations spread across the Caucuses, western Asia, and northern Africa, each with a distinct political and cultural history, the Middle East is multi-ethnic, religious, and complexly interconnected place, one whose influence in the art world has steadily grown throughout the last thirty years. Collectors from the region top lists of the art scene's power players and there is a steady and rising stream of exhibitions dedicated to artists from the region in European and American museums and galleries. Meanwhile, biennials, art fairs, new exhibition spaces and major museums are opening throughout the countries of the Arab world, Iran and Turkey to support established and emerging talent locally and invest in the culture economy as a part of developing national infrastructures. Rather than focus on themes that treat the region as a cohesive unit, this course will dedicate each meeting to a specific subject—geographic locale, historical event, or art world development—within the greater Middle East. This multifaceted focus foregrounds the distinctive histories, contemporary conditions, and artistic discourses and practices that make up this region and its diasporas. Each class will combine a lecture and a discussion of selected art and readings. Special emphasis will be placed on developing critical thinking skills via visual, oral, and written analysis.

The objective of this course is for each student to develop skills to articulate in discourse and writing how art represents cultural values and historical conditions of the Middle East and its

diaspora. Students will conclude the course with an essay that integrates the subject themes and analytical methods discussed throughout the semester.

Themes and focus areas include:

- Contemporary Calligraphy: graphic art and street art
- Museums, Biennials, and Art Journals for the contemporary Middle East
- Postwar generation of Lebanese Art
- Epic poetry, literary traditions and historical revivalism in contemporary Iranian art
- Photography and archives
- Emergence of the Gulf States
- Local artistic languages in the Maghreb
- And more.

Maria Thalia Carras

Anaxagora Calling

Fall semester, Elective course: MFA, 2 credits

Monday, 16:00 – 17:30

This course explores the possibilities and challenges of setting up an independent arts institution in a Mediterranean city like Athens: the multiple strategies involved in staying viable and relevant; in creating networks; listening whilst telling stories; reflecting on the social and political conditions and urgencies on the ground; creating links with like-minded institutions both locally and regionally; and reaching-out to communities whilst creating new ones and amplifying unheard local and regional voices.

Based on the nomadic curatorial practice of locus Athens (2004) and its project space TAVROS (2019) as a reference, the course will at first explore different institutional models and modes of survival within a constantly shifting and precarious arts eco-system, from top-down to bottom-up. Using multiple case studies, the course will investigate alternate forms of story-telling through various models of exhibition-making and time-based projects, through research based exhibitions that reflect the complex historical stromatographies of the region and through interpretative subjectivities and fiction based practices. Furthermore, the course will look into community building whilst exploring how to connect and where possible represent and make visible local co-existing micro-communities. Finally,

the course will look into how art institutions have a key role to play in responding to local and regional issues, reflecting on and producing relevant to the deepening climate crisis and its affects, issues related to states of exile and migration, land and labor rights.

The objective of the course is to develop a practical hands-on approach as well as critical thinking on institutional models in the Mediterranean basin, by looking at specific case studies and to promote lively debate on the role of institutions and how they can be useful for their respective communities.

More-than-human perspectives and tentacular thinking

Vanina Saracino

Fall semester, Elective course: MFA, 2 credits

Monday, 18:00 – 19:30

The seminar *More-Than-Human Perspectives and Tentacular Thinking* focuses on current theories and art strategies that take distance from anthropocentric worldviews, rooted in Western imperialistic notions of the human as a generic masculine heterosexual Anthropos and, instead, subvert the dual opposition nature-culture to focus on the autopoietic force of all living matter.

Since the end of the '60s, biologist Lynn Margulis has argued that endosymbiotic relationships between organisms are the driving force of evolution—its “engine”. Evolution does not result from the accumulation of random mutations in individuals among whom only the fittest is selected amidst harsh competition (neo-Darwinism), but is instead the outcome of multiple endosymbiotic relationships among different species that gradually transform into enhanced organisms with more chances of survival when facing drastic environmental changes. Unity and collaboration are therefore keys to understanding matters related to life, evolution and consciousness. A human body is never *one* either: we are inhabited by millions of bacteria, fungi, even viruses, a microbial “consortium” whose subsistence we support and from whom our existence directly depends on—a more-than-human holobiont.

To the binary thinking (which is the paradigm of a technocapitalist logic driven by extraction, exploitation and profit), Donna Haraway has opposed the *tentacular thinking* (Haraway, 2016), a mode of thinking and operating that can be symbolically embodied by the octopus, with their fluid bodies and decentralized minds defying the human body/brain architecture, and craftily merging what we call “understanding” and “sensing” into a single gesture.

Thinking “tentacularly” can have a profound transformative effect on the ways we understand the planet and its functioning, allowing us to become disengaged from binary thinking, to find instead creative ways to shift our logic and imagine new worlds, based on collaboration and inclusion and justice, rather than competition, exclusion and oppression. Changing our modes of thinking has become necessary and urgent today, and art can be a platform for the transformation of our worldview and the rehearsal of new strategies of living. These ideas will inform our conversations throughout the entire seminar.

More-Than-Human Perspectives and Tentacular Thinking unfolds as a non-exhaustive survey of artist’s practices that directly or indirectly embrace tentacular modes of thinking. The works we will consider deeply question human exceptionalism, mirroring a crucial transformation that is actually taking place and in which the imperialized ideas of a Homo Sapiens—on which sciences of the 21st Century are based—are displaying their inability to mirror and articulate the richness of new biological findings and worldviews.

More-Than-Human Perspectives and Tentacular Thinking will conclude with the students’ realization of an essay related to the topics approached throughout the semester.